

Motion till riksdagen

1988/89:Bo229

av Birger Hagård (m)

Informationen på de moderna kartverken

De båda viktigaste moderna kartverken i Sverige är otvivelaktigt de ekonomiska och topografiska kartorna. Det förra tillkom efter riksdagsbeslut 1937 och utgives i skala 1:10000 för större delen av landet och för Norrlands inland i skala 1:20000. Det skall ge en aktuell bild av tillståndet på marken vad beträffar bebyggelse, ägoslag och naturförhållanden samt såväl den administrativa indelningen som fastighetsindelningen och man räknar med 12 800 kartblad inalles, varav 11 700 i huvudskalan. I funktion varande järnvägar är återgivna på kartan och redovisas med hänsyn till driftsätt, spårvidd och spårantal. Fasta fornlämningar liksom andra kulturminnesmärken inventeras före kartläggningen och redovisas. Fornlämningsregistret omfattar idag 200 000 lokaler med ca 600 000–700 000 fornlämningar. Redovisningen av den administrativa indelningen har snabbt blivit föråldrad och missvisande; sålunda avgränsas de lokala domstolarnas – domsagornas och rådhusrätternas – områden, en indelning som nu är helt inaktuell.

Däremot saknas landskaps- och häradsgränser, vilka dock avspeglar att en historisk indelning av riket alltjämt är fortlevande i det allmänna medvetandet, bland annat i hembygdssammanhang. I konsekvens med fornlämningsredovisningen borde de ha inritats. En annan art av "fornlämningar" är de nedlagda järnvägarna, vilka ofta kvarlämnat spår i terrängen i form av övergivna järnvägsbankar, som kan vara vittnesbörd om industrialiseringens och näringslivets utveckling under 1800-talet och då aktuella kommunikationsleder. Till jämförelse kan nämnas, att i Storbritannien saluförs en speciell karta över järnvägsnätet, Sectional Maps of Britain's Railways, vari redovisas såväl alla nuvarande järnvägar med stationer inritade som samtliga nedlagda banor; dessutom finns alla museibanor utsatta.

År 1954 började man efter flerårig försöksverksamhet utge den nya topografiska kartan som ersätter generalstabskartan. Skalan är i regel 1:50000, i vissa fall 1:100000. Även beträffande denna har bland annat orienterare och geografer vissa önskemål. Således anges endast "skog", medan man på generalstabskartan skilde mellan löv-, barr- och blandskog. Berg i dagen saknas, men man har markering av arkeologiska objekt. Likaså "undertryckas branterna", fastän enligt gammal tradition kurvor ej får gro ihop. Namnen i landskapet är en kulturskatt, men namngivningen har stundom väckt kritik. Dialektala namn har ofta normaliserats och lapska namn förvrängts eller förväxlat, t.ex. i Kebnekaise-området.

Hemställan

Mot. 1988/89

Bo229

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär åtgärder för en fortlöpande
översyn av informationen på de moderna kartverken.

Stockholm den 23 januari 1989

Birger Hagård (m)